

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ- ЗАОЧНИКІВ ПЕРЕКЛАДАННЮ ТА ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЮ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ТЕРМІНІВ

Одне з базових питань, що приковує до себе увагу перекладачів технічних текстів, є вивчення проблем пов'язаних з термінологією. Ця проблема є також дуже важливою і для студентів технічних спеціальностей, адже поширення процесу об'єднання Європи на Схід і на Прибалтійські країни супроводжується формуванням спільного освітнього і наукового простору та розробленням єдиних критеріїв і стандартів у цій сфері в масштабах усього континенту. У межах цього простору мають діяти єдині вимоги до визнання дипломів про освіту, працевлаштування та мобільності громадян, що істотно підвищить конкурентоспроможність європейського ринку праці й освітніх послуг. Таким чином, вивчення технічних термінів іноземною мовою є необхідним для подальшого удосконалювання знань за своєю спеціальністю.

Методологічним засадам вивчення термінології присвячені наукові розвідки багатьох дослідників, у тому числі А. Багмут, М. Вакуленко, Л. Васенко, І. Волкової, Т. Кияк, Т. Панько, Г. Мацюк, І. Процик, А. Суперанської, Н. Подольської. Однак, особливості навчання перекладу та запам'ятовуванню спеціальної термінології студентів саме заочної форми навчання на даному етапі не привернули увагу вчених-методистів, що і зумовлює актуальність даної доповіді.

Викладачу англійської мови, що працює зі студентами заочного відділення негуманітарних спеціальностей необхідно розуміти основні

властивості термінологічної лексики, принципи її систематизації у спеціальних текстах, вміти правильно добирати та розробляти спеціальні вправи для активізації її подальшого вживання в усному і писемному мовленні, що і є предметом дослідження представленої розвідки.

Під терміном зазвичай розуміють слово або словосполучення, яке означає поняття певної області знання або діяльності. В науці більше значення має еталон, який зберігає свою визначеність та незмінність, адже будь-яке вимірювання, будь-яке дослідження потребують чіткого еталону. Терміни – це і є слова-еталони. Специфічні якості терміна визначають за допомогою його особливої функції в мові – точно передавати певні наукові поняття. Дуже важливою характеристикою термінів є їх системність. Свої специфічні риси терміни здобувають тільки в рамках конкретної термінологічної системи або термінологічного поля. До таких рис можна віднести системність, наявність дефініції, відсутність експресивності, стилістичну нейтральність.

Завдяки тому, що одним з найважливіших способів утворення термінів є запозичення останніх з іноземних мов, переклад таких термінів, зазвичай, не викликає труднощів. Саме такий шлях забезпечує більшу однозначність та визначеність даних слів, а також відповідає сучасній тенденції до міжнародної стандартизації термінології. Необхідно також брати до уваги те, що велику частину в науковій термінології складають слова, які були побудовані на базі греко-латинських елементів. Отже, як вже було зазначено раніше, такий стан речей спрощує процес перекладу термінів на англійську мову, а отже сприяє встановленню контактів з іноземними фахівцями. Але, навіть схожі на перший погляд терміни мають різний правопис та різне звучання, а може навіть і відмінне від нашої мови тлумачення. Тож, при перекладі навіть «знайомих» технічних термінів необхідно консультуватися зі словником.

Іншу групу складають терміни, що є відмінними в кожній мові. Саме таким термінам і треба приділяти особливу увагу, удаючись до наступних видів перекладу:

- 1) переклад шляхом використання існуючих в українській мові еквівалентів за допомогою словника однозначних термінів;
- 2) переклад за допомогою слів синонімічного ряду (аналогів). В таких випадках одному англійському слову відповідає декілька українських, і тільки добре знання предмету може підказати вірний варіант перекладу;
- 3) переклад за допомогою калькування;
- 4) описовий переклад (для перекладу англійських слів, що не мають лексичних відповідностей в українській мові);
- 5) переклад за допомогою транскрипції та транслітерації.

На заочному відділенні технічних вузів небагато часу відведено на заняття з англійської мови, але це не є причиною для того, щоб уникати вивчення технічних термінів, необхідних для подальшого удосконалення знань студентів за спеціальністю.

Необхідно приділяти особливу увагу поповненню активного та пасивного словникових запасів студентів-заочників. У процесі навчання студент мусить засвоїти не менш, ніж 500 лексичних одиниць спеціалізованих термінів, які в майбутньому будуть йому необхідні для перекладу іноземних фахових видань та спілкування з фахівцями світу. Крім того, цей словниковий запас стане основою для розширення потенційного словникового запасу спеціалізованих термінів.

Враховуючи те, що самостійна робота студентів на заочному відділенні відіграє провідну роль, викладач повинен розробити комплекс методів, підходів, засобів, направлених на організаційно-методичне забезпечення самостійної роботи студентів. Все, що надається студентам для самостійної роботи повинно мати пояснення.

Процес вивчення термінології включає чотири ключові моменти: накопичення слів, зберігання їх в пам'яті, виймання з пам'яті та вживання. В більшості випадків студенти виписують нові слова в зошит довгими списками. Заохотити студентів до того, щоб вони вели корисний словник – це один із засобів, який може гарантувати, що заучування слів дасть користь після того, як

заняття закінчилися. Одним з варіантів є групування слів так, щоб вони становили єдиний комплекс. Це набагато ефективніше ніж запам'ятовування окремих термінів. Ефективними способами є також створення схем та таблиць. Студенти доповнюють їх новими термінами, які зустрічаються в технічних текстах. Така робота є самостійною і майже не потребує втручання педагога, що найбільш цінне на заочному відділенні.

Процес запам'ятовування нових слів повинен закріплюватися відповідними вправами такими, як: поєднати слова з картинками, дефініціями, перекладом, вставити пропущені терміни за змістом, класифікувати слова в тематичні групи, тощо. Такі вправи можна також використовувати для контролю знань студентів.

Отже, навчання студентів-заочників запам'ятовуванню і перекладу спеціалізованої термінології є важливою складовою навчального процесу на всіх його етапах. Перспективою дослідження вважаємо розроблення комплексної методики вивчення термінів для студентів заочної форми навчання немовних спеціальностей з використання сучасних освітніх інформаційних технологій, дистанційних засобів, інтерактивних методів і прийомів.

Література:

1. Гореликова С. Н. Природа термина и некоторые особенности терминообразования в английском языке / С. Н. Гореликова // Вестник ОГУ, 2002. – №87. – С.21-31
2. Зацний Ю. А. Сучасний англомовний світ і збагачення словникового складу / Ю. А. Зацний. – Львів: ПАІС, 2007. – 228 с.
3. Методичні вказівки до організації самостійної роботи студентів заочної форми навчання всіх спеціальностей КПІ ім. Ігоря Сікорського / Уклад. І.А. Сидоренко, Я. С. Грищенко. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 92 с.